

Vlaams
Parlement

ingediend op **272** (2019-2020) – Nr. 1
22 april 2020 (2019-2020)

Voorstel van resolutie

van Mieke Schauvliege, Annick Lambrecht, Johan Danen en Els Robeyns

over het beschikbaar stellen van meer ruimte
voor fietsers en wandelaars in de periode
dat de COVID-19-maatregelen van kracht zijn

TOELICHTING

In de huidige coronatijden zijn veel mensen blij dat ze af en toe 'uit hun kot' mogen komen om wat beweging te krijgen en te gaan wandelen of fietsen. Maar vooral in steden en bevolkingskernen is de ruimte daarvoor beperkt. De openbare weg blijft grotendeels bestemd voor het autoverkeer, ook al rijden er nu minder auto's. Er blijken ook te weinig groene zones te zijn waar mensen verademing kunnen zoeken. Daardoor dreigen die schaarse zones oververzadigd te worden.

Meer ruimte voor voetgangers en fietsers op het openbaar domein

Omdat in de huidige coronaperiode de afstandsregel van 1,5 meter geldt, is er vooral in veel steden en bevolkingskernen in het openbaar domein en op de openbare weg te weinig plaats. Te smalle voet- en fietspaden, te weinig en te kleine parken en beperkte groene ruimte maken het heel moeilijk om de afstandsregels te respecteren. Daardoor zijn er toch soms opstoppingen, files en ongewilde samentappingsen van voetgangers en fietsers op drukke kruispunten, bij oversteekplaatsen, en op de schaarse wandel- en fietspaden.

De focus ligt dan ook heel sterk op controle, maar het kan ook anders. Er kan naar gestreefd worden zo veel mogelijk ruimte beschikbaar te stellen om te fietsen en te wandelen in onze straten, op de pleinen en in het groen. Dat is mogelijk omdat door de regels die het aantal essentiële verplaatsingen beperken, het autoverkeer tijdelijk sterk verminderd is.

Het Brusselse Gewest gaf daarvoor alvast het startschot. Door de federale maatregelen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan is het aantal verplaatsingen met alle vervoersmiddelen op het grondgebied van het gewest zeer sterk gedaald. Op een reeks van verkeersassen neemt het verkeer nu tot 85 procent minder volume in. Bewoners verplaatsen zich alleen nog om welbepaalde redenen en geven daarbij dikwijls de voorkeur aan wandelen en fietsen.

De Brusselse Regering riep begin deze week de Brusselse gemeenten op om hun openbaar domein tijdelijk herin te richten zodat er meer ruimte beschikbaar is voor voetgangers en fietsers. Steden kunnen extra woonerven en fietsstraten maken, op bepaalde verkeersassen tijdelijke fietspaden aanleggen en zo nodig ook extra oversteekplaatsen voor voetgangers creëren. De Brusselse Regering biedt daarvoor de nodige logistieke ondersteuning aan door verticale signalisatie, markeringen of nadarhekken te leveren en te installeren. Uit een rondvraag bij onze steden en gemeenten blijkt dat dit ook in Vlaanderen heel welkom zou zijn. Ook in Gent en Leuven worden fietsstraten en woonerven ingericht. Daardoor hebben fietsers en voetgangers meer ruimte en kunnen ze de fysieke afstandsregels beter respecteren.

Meer toegankelijke groengebieden

Een kwart van de inwoners in onze steden woont op een appartement; in Antwerpen is dat de helft en in Gent een derde. Drie miljoen Vlamingen beschikken niet over een natuurgebied op wandelafstand van hun woning. Gemiddeld is er voor elke Vlaming 318 m² natuur beschikbaar om in te gaan wandelen: die oppervlakte is kleiner dan een gemiddelde tuin. In een vijfde van de gemeenten is er zelfs minder dan 100 m² natuur per inwoner beschikbaar.

Zeker op zonnige weekend- en feestdagen is de bezoekersdruk in onze natuur- en bosgebieden groot, zelfs toen er nog geen coronamaatregelen van kracht waren. Om ervoor te zorgen dat elke Vlaming op wandelafstand van zijn woning een bos, natuur- of parkgebied kan bezoeken, is extra groene ruimte nodig. Investeren in meer bos en natuur is op lange termijn nodig.

Maar ook op korte termijn zijn er mogelijkheden om tijdelijk extra groene ruimte open te stellen en zo de bezoekersdruk op de bestaande parken te verminderen. Zo zijn er tal van groene ruimtes van de Vlaamse, provinciale of lokale overheid die voor publiek afgesloten zijn, zoals de luchthaven van Deurne. Of groenzones die het eigendom zijn van bisdommen of kerkfabrieken, zoals de abdij van Drongen of de tuin van de bisschop in Gent. Maar ook groene afgesloten ruimtes van onderwijsinstellingen, intercommunales of dierentuinen zouden tijdelijk voor bezoekers kunnen worden opengesteld. En tot slot zijn er zeker nog grote private tuinen en bossen op het platteland die tijdelijk publiek toegankelijk zouden kunnen worden.

35 procent van de bosoppervlakte is privaat bos. Private landgoedeigenaars geven spontaan aan dat ze bereid zijn hun domeinen tijdelijk open te stellen. Momenteel bestaat er een toegankelijkheidsregeling van de Vlaamse overheid die gericht is op de permanente openstelling van private gebieden. Om in aanmerking te komen voor subsidies daarvoor moet het gebied minstens 5 ha groot zijn, moet er een natuurbeheerplan opgemaakt zijn en moet de toegankelijkheidsregeling goedgekeurd worden. Private domeinen kunnen aangepast worden zodat ze ook veilig opengesteld kunnen worden. Daarvoor kunnen dan subsidies worden verstrekt. Maar dan moeten de regels nu bijgesteld worden zodat dit op heel korte termijn gerealiseerd kan worden.

Een aantal bos- en natuurgebieden wordt nu aangelegd. Daardoor zijn ze niet of maar beperkt toegankelijk. Het is wenselijk om die gebieden versneld open te stellen. Zo werden het afgelopen weekend in Gent de vijf nieuwe wandellussen in de groenpool Vinderhoutse Bossen vervroegd opengesteld om de bezoekersdruk in de andere natuur- en bosgebieden te beperken.

Mieke SCHAUVLIEGE
Annick LAMBRECHT
Johan DANEN
Els ROBEYNS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- stelt vast dat:
 - 1° de bevolking de coronamaatregelen meestal zeer goed naleeft;
 - 2° er door de veralgemeende gedeeltelijke lockdown bijzonder veel behoefte is aan meer groene ruimte om te wandelen en te fietsen;
 - 3° er door de inrichting van ons openbaar domein en onze wegen vooral in steden en bevolkingskernen dikwijls te weinig ruimte is om de huidige toename van wandelaars en fietsers aan te kunnen, zodat ongewild de regels om afstand te houden toch in het gedrang komen;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
 - 1° een oproep aan de Vlaamse steden en gemeenten te lanceren om hun openbaar domein tijdelijk herin te richten en meer 'coronaproof' te maken door de tijdelijke inrichting van woonerven en de aanleg van extra fietsstraten, schoolstraten of andere voorzieningen voor fietsers en voetgangers, zodat ze meer ruimte krijgen om zich veilig te verplaatsen;
 - 2° de lokale besturen die ingaan op de oproep om meer ruimte voor fietsers en voetgangers te creëren, logistiek en financieel te ondersteunen;
 - 3° die tijdelijke maatregelen en verkeersopstellingen na een proefperiode te evalueren en te onderzoeken of ze voor een langere periode moeten worden behouden of dat er beter kan worden gekozen voor meer structurele aanpassingen;
 - 4° te onderzoeken of de Vlaamse overheid in haar patrimonium nog groengebieden heeft die tijdelijk of permanent toegankelijk kunnen worden gemaakt;
 - 5° een oproep te lanceren aan andere overheden en instellingen die grotere groengebieden in bezit of beheer hebben om die tijdelijk open te stellen en daarvoor ook ondersteuning te bieden;
 - 6° in gesprek te gaan met private eigenaars via Landelijk Vlaanderen vzw en de Vlaamse bosgroepen om de tijdelijke openstelling van hun gebieden te stimuleren en de bestaande regeling voor de openstelling van private bossen in die zin ook aan te passen.

Mieke SCHAUVLIEGE
Annick LAMBRECHT
Johan DANEN
Els ROBEYNS